

HOMILIE EERSTE ZONDAG VAN DE VASTEN B

De veertigdagentijd is begonnen. Wij zijn op weg gegaan naar het feest van Pasen. Ofschoon wij in ons aanvoelen vaak aan kerstmis de eerste plaats als christelijk feest toekennen, verdient het paasfeest toch de eerste plaats in het kerkelijke jaar. Voor christenen is Pasen het feest der feesten. Feesten dienen voorbereid te worden want Pasen is een inhoudelijk feest. Om Pasen te vieren moet er meer gebeuren dan enkel een feestje bouwen. Mag ik het vergelijken met een huwelijksjubileum. Dan worden mensen zich uitdrukkelijk bewust van de liefdesband die hen samenhoudt. Ze kunnen hun zegeningen tellen. Zij voelen reden tot dank jegens elkaar en jegens God en zij hopen om nog vele jaren verder te mogen. Maar zij moeten ook meestal toegeven, dat er zich in de afgelopen jaren dips voorgedaan hebben. De liefde en het geluk hebben ook krassen opgelopen. Het was dan zaak om aan zichzelf te werken en zichzelf eens in alle eerlijkheid in de ogen te zien.

Zo tellen ook wij aan het begin van deze veertigdagentijd onze zegeningen en weten ons ook voor ons verdere leven in Gods hand, maar wij kennen als gelovige mensen ook onze bekeringen, onze dips in de verhouding tegenover God en elkaar.

Maar wie een jubileum viert, staat ook stil bij de bekeringen die men heeft moeten overwinnen. Er is zoveel, wat onze aandacht kan afleiden van waar het op aankomt. De liefde kan slijten. Als christenen moeten wij vaak vaststellen, dat het geloof kan slijten. Het Paasfeest dat wij gaan vieren is dus een uitdaging om onszelf eens te bevragen en waarnodig je te hernemen. Welke plaats heeft God in mijn leven? Welke plaats mijn naaste? Wat stelt mijn christen-zijn voor? Ik wil toch als katholiek door het leven gaan, maar waarin onderscheid ik mij van zovelen die zich enkel nog van-huis-uit-katholieken noemen? Vroeger hield de Limburgse cultuur ons in het katholieke spoor. Nu hebben wij wat uit te leggen, als wij ons katholiek noemen. Men kan dat betreuren. Men kan er ook een zuivering van de geloofsbeleving in zien van alle mogelijke onzuivere elementen en motieven. De oprechte geloofsbeleving heeft het misschien nodig, dat er wat tegenwind is en dat er geen maatschappelijke voordelen met het christen-zijn verbonden zijn. Katholiek zijn is dan geen erfenis, maar een zelfgemaakte levenskeuze, die het katholiek-zijn niet onder de korenmaat plaatst. Nu staan wij voor de taak onze christelijke en katholieke identiteit te beleven tegenover de tegenwind van het seculiere denken. Het is nu onze uitdaging om aan te tonen, dat ons christen-zijn iets toevoegt aan onze samenleving. Christenen kunnen niet gemist worden. Jezus noemt hen het zout der aarde. Ze kunnen smaak aan het leven geven. Ze kunnen het bederf van de samenleving voorkomen door de christelijke waarden en deugden te beoefenen.

Maar christenen zijn ook maar mensen. Ook katholieken kennen hun egoïsme, hun zelfingenomenheid. Ook christenen worstelen met de vraag: ben ik mijn broeders hoeder? Ook christenen willen eigen baas in eigen leven zijn? Ook wij willen autonoom in mijn leven staan en hebben er moeite mee om verantwoording af te leggen aan God en aan mijn medemens.

Het is mijn generatie in de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw uitdrukkelijk ingeprent: "Laat je niets zeggen. Van niemand. Niet van God, niet van de burens, niet van je familie, niet van de kerk, van niemand." Daarvoor bestonden een aantal goede redenen. Oude tradities drukten soms als een zware last op het eigen verantwoordelijkheidsbesef en op het eigen geweten. Maar het brengt ons ook bij de bekering in die reacties door te schieten en aan niemand meer verantwoording te willen afleggen. Eigen falen wordt goedgepraat. In plaats van kritische zelfreflectie is er altijd wel een excuus. Ter zelfverdediging wordt de schijnwerper gesteld op de fouten van de burens.

Deze bekoring is ten diepste ook de bekoring, waarover het evangelie ons vandaag spreekt, zoals Jezus zelf deze heeft ervaren. Wij stellen ons het leven van de zondeloze Jezus als gemakkelijk voor. De werkelijkheid is, dat hij alle menselijke neigingen ook heeft gekend. Aan het begin van zijn openbaar leven komen de gewone menselijke vragen op hem af waarmee wij allen behept zijn. Welke levensweg zal Jezus inslaan? Komende vanuit de Jordaan, waar Hij als de Zoon van God was aangewezen, zou Hij zijn eigen ego kunnen laten gelden. Hij zou populistisch te werk kunnen gaan. Hij zou kunnen zeggen, wat de mensen graag horen. Of zou Hij de confrontatie aangaan met farizeeën en hun zelfgenoegzaamheid aan de kaak stellen? Zou Hij hen een inkijk geven in hun eigen leven en hun menselijk opzicht ontmaskeren? Zou Hij de liefdeloosheid van de mensen ter sprake brengen door hen een Samaritaan als een barmhartig mens ten voorbeeld te stellen? Zou Hij liefde voor recht laten gelden en het opnemen voor tollenaars en overspelige vrouwen? Of zou Hij toch maar liever als wonderdoener zich verzekeren van de sympathie van de menigte? Kiest Jezus voor het succes of gaat Hij een weg van het verworpen worden die op Golgotha zal eindigen?

Jezus heeft deze bekoringen gevoeld. Daarmee is Jezus naast ons komen staan en helpt Hij ons verder in het spanningsveld tussen goed en kwaad, waarin wij dagelijks staan. Zo toont Hij, dat Hij in staat is om met onze zwakheden mee te voelen. Daarom heeft Jezus ook zoveel begrip en blijft Hij barmhartig voor wie zijn zondigheid onder ogen ziet. Wij kunnen Hem aanroepen en met zijn heilige Geest staat Hij ons bij om de weg van het leven te gaan op weg naar het feest van Pasen. Op weg naar de ontmoeting met de Verrezene aan het einde van het leven.